

Västergötlands pärlor

Fredag 13 – måndag 16 september 2024

Stockholms Ornitologiska Förening
www.stof.nu

Res med Stockholms Ornitologiska Förening – prisvärda resor för medlemmarna med ledare som ställer upp ideellt

Rapport från resan Västergötlands pärlor med StOF 13 – 16 september 2024

Ledare: Kerstin Nordenadler

Ledare och bussförare: Eva Karlsson

Lokal guide: Sture Hermansson

Boende: Hunnebergs Gård, Vargön (hunnebergsgard.com)

Färdsätt: Tåg till Vänersborg och sedan minibuss.

Rapportör: Göran Jacobson. Korr och bilder: Ledarna

DAG 1 fredag, soligt och fint, svag vind.

Det var på gränsen att den här resan blev av, men det blev den trots att vi bara var 7 deltagare. Upplägget var tåg till Vänersborg och sedan minibuss.

Övernattade gjorde vi på Hunnebergs Gård vandrarhem och camping, där alla fick egna rum. Det kändes som att vi var helt ensamma på själva vandrarhemmet men kök m.m. delades med några campare med husbilar och tält. Men innan vi checkade in hade Eva hämtat hyrbussen och vi handlat frukost- och lunchmat och packat om så att kikare och tuber fanns lättillgängliga OCH börjat skåda.

Omedelbart norr om Vänersborgs stadskärna finns ett mer eller mindre naturligt parkområde ner mot vattnet – **Vänersborgsviken**, som är en del av Dalbosjön, som är en del av själva Vänern.

Vänersborgsviken påminner faktiskt lite grann om ytterskärgrård men en massa små stenar/skär och bränningar. Har fanns mängder av gäss – grå, kanada och vitkindade, änder och andra sjöfåglar. Trots alla gäss var märkligt nog ändå stränder och gräsmattor rena och fina. Vi strosade runt längs stränderna hela eftermiddagen med skådarstopp på udden med det roliga namnet **Skräcklan** och vidare mot **Holmängentornet**, där alla skådare med en längd under 190 cm icke göre sig besvär. Jo, besvär blev det, men trots att vi höjde våra stativ till maxhöjd och stod på bänkarna, så fungerade det dåligt.

Kulturella som vi också är så passade vi på att ta en titt på Fridastatyn när vi ändå var i närheten av den. Den Frida i Vänersborg som Birger Sjöberg diktade om i Fridas visor.

Men nu var vi glass-och fikasugna till max, så vi vände åter till Skräcklanstugan för en andhämtningspaus innan vi åkte till vandrarhemmet, som låg bara en kvart bort, och checkade in. 18:15 blev det uppsittning i bussen för en kort tur ca 2 km till Elly thai i Vargön¹. (Alla var mycket nöjda med sina rätter.)

Dagens "fångst" blev 31 arter – vi var lite oense om huruvida skranken var stor eller liten.

¹ Vargön är både ett samhälle och en liten, knappt märkbar, ö i Göta Älv och på den "gamla goda tiden" fram till 2008 fanns på orten ett pappersbruk som satte stark prägel på grannskapet – "Sulfit luktar skit". (Bland skådare mest känt för rubinnäktergalen som gästade Vargön vintern 2021-22.)

DAG 2 lördag, soligt och fint, svag vind.

Väderutsikter: Långkalsonger och mössa på morgonen men sedan skulle det bli soligt och fint igen, svaga vindar.

Samling vid bussen 6:40 för att sedan hämta upp vår lokale guide, Sture Hermansson klockan 7 vid "Tre Älgar" i Grästorp. Sen åkte vi ett par kilometer norrut mot

Däterna som är en grund vik av södra Vänern. Här skådade vi från flera olika ställen och vi ser de första ägretthägrarna, 10 stycken – det skulle bli fler! Vi tar en fikapaus vid fågeltornet vid 9-tiden. Här var vi utlovade skäggmes men dom var ganska svårflörtade och visade sig bara helt kort. Det är väldigt stilla och nu börjar solen värma och det enda som stör friden är när ett par JAS-plan startar från Såtenäs flygflottlj F7 som bara ligger någon halvmil bort. Vi fortsätter längs strandmaden norrut. Här byggde man upp en rejäl vall under krigsåren, 1942-43, (beredskapsarbete?) för att skydda odlingsmarken innanför mot översvämning. Innan vallen byggdes kallades platsen för Djävulsön på grund av ständiga översvämningar. Det gick fint att promenera på vallen även om det på sina ställen var lite av en hinderbana med nedfallna träd och väldigt nyfikna tjurkalvar och små grisar – nej det måste vara en eller flera vattenrallar med sina besynnerliga läten. På fälten såg vi bland annat några skvättor (busk och sten). Det börjar dra ihop sig för lunch och vi åker med bussen ca 20 minuter mot Flo klev² på Hunnebergs östra sida. Där fanns det bord och bänkar och en fantastisk utsikt. Efter välbehövlig lunchpaus åkte vi ner till det ganska nya fågeltornet vid **Dätterstorp** alldeles nedanför för fortsatt skådande. Här blev det lite fler änder, bland annat en honfärgad årta som visade upp sig fint. Vi lämnade av vår utmärkte guide Sture och återvände till Hunnebergs Gård. Middag intogs på närbelägna Viking Pizzeria (bredvid Thaistället) och sedan var det dags för artgenomgång.

Dagens "fångst" 72 arter varav 41 nya.

DAG 3 – Söndag, soligt och fint, svaga vindar

Eftersom vinden var svag, beslöt vi att åka till **Hornborgasjön** i stället för till Bohuskusten. Även denna dag följde Sture med. Idag plockade vi upp honom vid "Haralds/Rasta i Jung". Först besöktes **Fågeludden**, där vi såg täta flockar med sothöns, mängder av änder, knöl- och sångsvan. Hur skulle vi kunna hitta den mindre sångsvanen? Efter en timme begav vi oss mott **Ytterbergs udde**, Vi stannade vid parkeringen för en halvtimmes fika och skådande. Vidare till **Almeö**, som bjöd på en längre promenad. Vid Järnbron stannade vi och tittade utan framgång efter de kungsfiskare som håller till

Foto: Dennis Hedberg

där. Det var ändå en givande stund med gott om gransångare, ängspiplärka och flera andra arter. Man ringmärker i närheten och näten sätts upp tvärs över vattendraget. Vi fortsatte mot fågeltornet där det också ligger ett gammalt torp, som nu förvaltas av Skövde Fågelklubb. Efter ivrigt skådande hittade Eva till slut en mindre sångsvan. Stort jubel! Vi hann både luncha och fika innan vi lämnade platsen och vandrade åter mot bilen. Dagens sista skådarstopp gjordes vid Trandansen. där fick vi se ägretthägrar så att

² Klev (kliv?) är ett lokalt uttryck för ett ställe där man kan komma upp på platåbergen utan att behöva klättra.

det räckte. Dagen innan hade man ett [nytt rekord för ägretthägern](#) - 350 individer! Men "bästa" obsen var nog ändå mindre sångsvan, som både livskryssades och årskryssades. Tranor då? Jo, de fanns "överallt" varje dag. I kväll var gruppen sugen på att äta middag på någon indisk restaurang i Vänersborg men båda var stängda så det blev italienskt i stället Da Ninos Ristorante Italia i Vänersborg – riktigt bra.

Dagens "fångst" 72 arter varav 15 nya.

DAG 4 – måndag, soligt och fint svaga vindar Hemresedag. Vi packar ihop och lämnar Hunnebergs Gård klockan 7 och vi börjar med att åka upp på Halleberg till Hellesnipen och går längs **Ovendalen** ner mot Väneren. Här är det riktigt vildvuxet med bland annat tall gran, stora ekar och hassel. Det är [Sveaskog](#) som äger och förvaltar markerna. Här hörde vi bland annat spillkråka och nötskrika. Ett par av oss

fick också nöjet att upptäcka några björktrastar, vilket vi gladdes oss åt då vi hittills lidit brist på trastar under resan. Efter en snabbfika vid minibussen for vi vidare till **Ekebacken** varifrån vi fick fin utsikt åt nordväst och där hittade vi ett gäng storlom (10st). Rolf och Eva fick hämta efter tuberna för att vi skulle kunna enas om att det var storlom vi såg.

Efter lite kompletterande fika fortsatte vi så med bussen till **Hullsjön**, strax söder om Vänersborg i höjd med Trollhättan. Vi valde den sydvästra delen av sjön och eftersom det var lite motljus när vi kom dit började vi med lunch. Här fanns bord och

bänkar och lite längre bort ett fågeltorn. Och nu var det spännande: skulle vi lyckas få syn på **ringanden** som rapporterats sedan den 14:e och jo där var den visst, fast det var en väldigt svår obs på långt håll. Som tur var, låg en vigg nära den, så då försvann den sista procenten tvivel. Nya livs- och årskryss!

15:00 Vi har packat ner tuberna och vänder tillbaka mot Vänersborgs central. Eva återlämnar bussen och övriga passar på att inhandla lite middagsmat att äta på tåget. Artgenomgången hölls på stationen där vi var nästan ensamma.

Tåget från Vänersborg avgick 17.38 och 2 byten senare var vi tillbaka till Stockholms Central 21.31 där vi skildes åt.

□
Foto:
Britta
Svens
son

Foto: Maud Tyboni

Dagens "fångst" 55 arter varav 8 nya och totalt för hela resan fick vi 95 arter.

Hela gruppen på Flo Klev

I bakre raden: Kerstin Nordenadler (ledare), Britta Svensson, Eva Karlsson (ledare och chaufför), Göran Jacobson (rapportskrivare), Sture Hermansson (lokalguide). Främre raden: Rolf Lindskog, Dennis Hedberg och Maud Tyboni.

Avslutningsvis lite kommentarer om resan:

Britta – ”Bra, härligt, lugnt och skönt tempo”.

Maud – ”Väldig nöjd”.

Dennis - ”Kanonbra! Kunniga medresenärer – ingen nämnd å ingen glömd”.

Rolf – ”Häftig urskog på Halleberg, trevligt med Stures guidning – han är både kompetent och social”.

Göran – ”Väldigt avspänt och trevligt å vilken lyx med eget rum och lokal guide. Första gången på en StOF-resa, det blir säkert fler”.

Kerstin – ” Allt flöt på väldigt bra med trevliga, lättsamma resenärer”.

Eva – ”Härlig resa, allt funkade fint – förutom att bussen inte pep.”

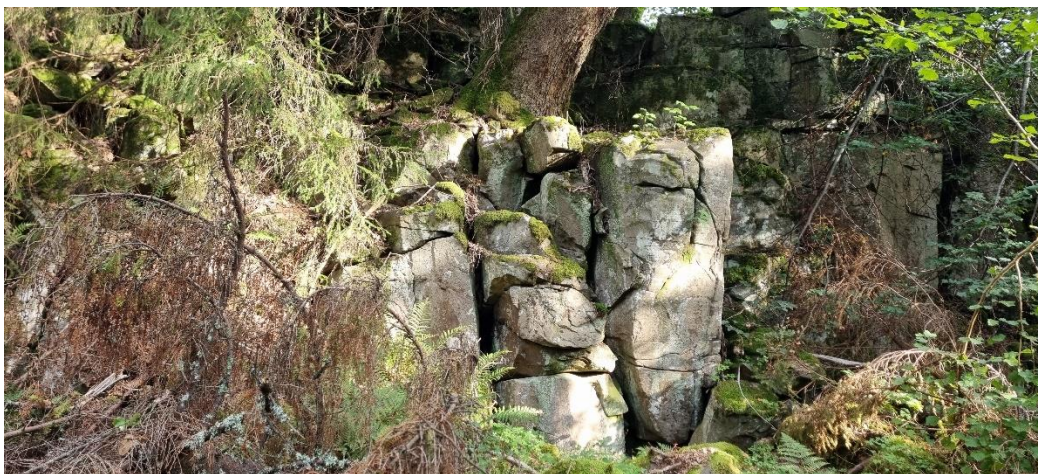
Naturum på Fågeludden, Hornborgasjön. Foto: Kerstin Nordenadler

Vi bodde vid den blå pricken och lokalerna vi besökte är inringade.

Tornet vid ALMEÖ. Foto: Kerstin Nordenadler

Imponerande blockterräng på Halleberg. Foto: Kerstin Nordenadler

Lokalerna vi besökte

Fredag 13	12:15-15:15	Vänersborgsviken	
Lördag 14	07:40-12:30	Sjöryd, Dättern	Årta
	13:00-14:05	Flo Klev, Hunneberg	
	14:20-16:30	Dätterstorp, Dättern	
Söndag 15	07:40-08:45	Fågeludden, Hornborgasjön	
	09:15-09:45	Ytterberg, Hornborgasjön	
	10:00-15:20	Almeö, Hornborgasjön	Mindre sångsvan
	16:10-17:00	Trandansen, Hornborgasjön	
Måndag 16	07:30-09:45	Ovendalen, Halleberg	
	10:00-11:00	Ekebacken, Halleberg	
	11:30-14:30	Hullsjön Sydkullen	
		Hullsjöns fågeltorn	Ringand

Fågel	Fr	Lör	Sön	Mån
Knölsvan	1	1	1	
Mindre sångsvan			1	
Sångsvan		1	1	
Grågås	1	1	1	1
Kanadagås	1	1	1	1
Vitkindad gås	1	1		1
Bläsand	1	1	1	1
Snatterand			1	1
Kricka	1	1	1	1
Gräsand	1	1	1	1
Stjärtand		1	1	1
Årta		1		
Skedand	1	1	1	1
Brunand		1	1	1
Vigg	1	1	1	1
Ringand				1
Knipa	1	1	1	1
Storskrake			1	
Småskrake			1	
Storlom				1
Smådopping		1	1	
Skäggdopping	1	1	1	1
Svarthakedopping			1	
Storskarv	1	1	1	1
Ägretthäger		1	1	
Gråhäger	1	1	1	1
Röd glada			1	
Havsörn		1	1	1
Brun kärnhök	1	1	1	1

Fågel	Fr	Lör	Sön	Mån
Sparvhök			1	
Ormvråk	1	1	1	1
Fiskgjuse			1	
Tornfalk		1	1	
Lärkfalk		1		
Vattenrall		1		1
Sothöna		1	1	1
Trana	1	1	1	1
Strandskata	1	1	1	
Större strandpipare		1	1	
Ljungpipare		1	1	
Tofsvipa		1	1	1
Kärrensäppa		1	1	1
Brushane		1	1	
Enkelbeckasin		1	1	
Storspov		1		
Svartsnäppa		1		
Gluttsnäppa		1	1	1
Grönbena			1	
Skrattmåås	1	1	1	
Fiskmåås	1	1	1	1
Gråtrut	1	1	1	
Havstrut		1		1
Tamduva	1	1	1	1
Skogsduva		1		
Ringduva	1	1	1	1
Spillkråka			1	1
Större hackspett		1		1
Sånglärka			1	
Ladusvala	1	1	1	1
Trädpiplärka			1	
Ängspiplärka		1	1	
Sädesärla	1	1	1	
Gärdsmyg		1		1
Rödhake		1	1	1
Buskskvätta		1	1	
Stenskvätta	1	1	1	
Björktrast				1
Rörsångare		1	1	
Ärtsångare		1	1	
Svarthätta				1
Gransångare	1	1	1	1
Lövsångare		1		
Kungsfågel				1

Fågel	Fr	Lör	Sön	Mån
Skäggmes		1		
Entita			1	1
Svartmes		1		1
Blåmes		1	1	1
Talgoxe		1		1
Nötväcka		1	1	1
Trädkrypare				1
Nötskrika				1
Skata	1	1	1	1
Kaja	1	1	1	1
Råka		1		
Kråka	1	1	1	1
Korp	1	1	1	1
Stare		1	1	1
Gråsparv	1	1	1	
Pilfink			1	1
Bofink		1	1	1
Steglits		1	1	
Grönsiska			1	1
Mindre korsnäbb				1
Gulsparv		1	1	
Sävsparv		1	1	
Arter per dag	31	72	72	55
Antal nya/dag	31	41	15	8
Totalt antal arter: 95				

Vad 17 är det vi hör? Halleberg, måndag. Foto: Maud Tyboni